C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

Sursa Nikky
Cal. Lucrării

Pr. 0089 / 11.04.78

Notă

în legătură cu preocupările unor redactori de la revista Korunk - Cluj-Napoca în orașul Bistrița sunt în măsură să vă informez:

În ziua de 3.IV.1978 a venit [redacted] Kónczi Ádám de la redacția Korunk la lic. „A. Murețianu" Nu l-a găsit pe Horváth Pál - Pali cum îi spunea - și a cerut să-l ajut; a venit să reactiveze abonamentele, dacă se poate să atragă și noi abonați. S-a interesat amănunțit de cadre care predau la secția maghiară; numele învățătorilor de căsătorie la femei, ocupația soției - soțului, preocupările, interesele lor, numărul elevilor din clase maghiare, dacă sunt elevi maghiari la clase române, ce materii învață elevii (deși, cum spunea soția lui lucrează încă în învățământ), la ce alte școli lucrează maghiari, dacă sunt intelectuali maghiari, cine, unde. De toate acestea a făcut [redacted] și notițe.*) L-a interesat de asemenea dacă există o revistă a școlii, dacă există presa maghiară în județ.

Dacă ar apărea din nou un supliment în limba maghiară a ziarului „Ecoul" ei ar fi gata să

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

dea tot sprijinul (redacția Korunk) în munca de redactare. În pauză a venit la școală insp. Portik și a stat de vorbă și cu el. Cum a reieșit din discuția noastră, i-a făcut și lui propunerea.

La ședință l-am condus până la Comitetul pt. cultură. În drum iarăși a adus vorba de învățământ în limba maghiară, unde avem clase, că unele materii – istoria, geografia, tehnologie, desen tehnic etc. se învață în limba română. El a fost de părere: „... dar nu e absurd, nu e caraghios că într-o clasă maghiară să se predea în limba română?! De altfel sînt deja în curs de editare și manuale pt. licee de specialitate în limba maghiară, trebuie să apară în curînd."

În ziua de 4. IV în pauza mare s-a întîlnit cu cadrele care predau la secția maghiară în sala de lectură a bibliotecii de la lic. „I. Heliade". A spus în introducere, că nu vrea să convingă pe nimeni să devină cititorul revistei Korunk în dauna altor publicații (n-ar vrea să-l convingă pe nimeni să citească Korunk și să nu mai

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

citească „Elet és tudomány" (Știința și viața - apare în R.P.U.) dar în primul rînd cadrele didactice trebuie să fie bine informate. Dacă cineva vrea, poate să se aboneze și la Igaz nő sau Művelődés (apar la noi). Korunk cuprinde toate domeniile; leagă o unitate de idei între toți maghiari fiind singura publicație ideologică în limba maghiară din țară. Szilágyi a făcut un bine spunînd, că a auzit, că după metoda Kodály (compozitor maghiar) educația muzicală trebuie începută cu nouă luni înainte de nașterea copilului. Gyöngyi a reacționat prompt, continuînd că e așa, s-a pus foarte interesant problema „limbii materne muzicale" (zeci angajamente) într-o clasă unde a fost cu prof. Bandi... a intervenit altcineva și nu a mai continuat ideea. S-a anunțat de întrare, a venit tovarășa Pál, și neobișnuit de dar (Ádám, nu te supăra, tu ai început mai târziu, dosele nu pot rămîne descoperite, vă rog duceți vă imediat la ora) afată de cum a arătat cu o zi înainte Gyöngyi că ar fi probleme cu tovarășa, a întrerupt întîlnirea.

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

În discuție personală, Gönczi și-a exprimat nedumerirea, de ce nu au fost expuse afișele pt. programul „Kalákea" (emisiune TV în lb. magh. - înregistrare publică) pt. care revista Korunk „și-a dat numele". (adică să fie organizat sub egida lor)

În ultimii trei luni, la Universitatea populară expunerile în limba maghiară au fost susținute de redactori de la revista Korunk. S-a stabilit, că expunerile se vor ține în ultima zi de joi în fiecare lună.

În 23. febr. a fost prezentată o expunere despre formarea limbajului lui Ady Endre (s-a ajuns la concluzie că printr-un învățător din actuala Ungarie a venit în contact și cu acele părți; de aceea are un mod așa de frumos de a se exprima); în continuare un scriitor a citit două nuvele din cărți apărute sau în curs de apariție. În 29. martie scriitorul Veress Zoltán a vorbit despre Jókai Mór, scriitorul maghiar cu cea mai mare popularitate, deci cu cea mai mare influență asupra mentalității, gândirii cititorilor. A scos în

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

evidentă ca ~~trăsătură~~ trăsături definitorii ideile de egalitate, libertate, fraternitate, importanța progresului tehnic și necesitatea luptei pt. pace (la care nici Petőfi nu a ajuns) — A scos în evidență de ex. că Jókai a fost primul scriitor maghiar care scria foarte frumos despre românii din Ardeal, dar a spus printre altele și asemenea lucruri caracterizînd epoca: „... în perioada respectivă un om care a învățat, a avut de ales între carieră militară, preot sau avocat (și să intre în politică) — care sînt meserii onorabile și astăzi, dar ingineri, medicii nu au fost apreciați..."

La aceste expuneri participă aproape în exclusivitate elevi, cîteva cadre didactice, cîțiva dintre membrii echipei de teatru. Nu se anunță prin afișe (deși există afișe tipărite care ar trebui numai completate). De fiecare dată se dă de înțeles cît sînt de buni prietenii cu Horváth Pál și la discuții - întrebări cu care se terminau Horváth Pál este care pune întrebări,

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

poartă discuții din care toți am ocazia să vadă cît de vaste sînt cunoștințele lui.

---

*) Discutînd cu Kőrösi Ádám am văzut pe o foaie mimeo, adresa a mai multor învățătoare maghiare cu unele amănunte (soț etc.) notate prezentate, prin semne.

Bistrița 11. IV. 1978

Nicky

Nota se va expl. la Sf. ♀ copiază la Lisp. Cluj